

Forhandling paa det Grundlag, der foreligger, og jeg vil dog ogsaa tro, at i Længden vil det konservative Parti ikke opretholde den Modstand, de her har fremført mod Lovforslaget, thi det bærer Retfærdighedskravet i sig; jeg kan neppe tro, man vil have, at smaa Skatteydere skal betale mere af deres Grund end de større. Jeg vil saa længe som muligt værge mig mod at tro, at man for Alvor vil fastholde en saadan Stilling. Der er blevet talt ikke saa lidt om den stærke Vækst, der har været i vore Skatter, siden vi fik Skatteordningen af 1903, og jeg skal ikke kritisere den Ordning, fordi jeg ved af Erfaring, at Forholdenes Magt undertiden er stærkere end Politikerne. Det, der skete i 1903, var, at man for Statens Vedkommende ophævede alle de gamle Skatter, der hvilede paa Ejendomme baade paa Land og i By — der var Gammelskat, Land- og Ligningsskat og Bygningsafgift, der tilsammen udgjorde 11 Mill. Kr. —, og indførte Ejendomsskyld, der skulde være Skat paa den Værdi, som Ejendommen repræsenterede, og hvorefter der svaredes en vis Promille af Værdien, men denne nye Ejendomsbeskatning kunde ikke nær ækvivalere de gamle Skatter, som man ophævede, og derfor indførte man som Supplement en Formuebeskatning, som var meget moderat, idet der skulde svares 60 Ø. pr. 1 000 Kr.'s Formue, hvad enten Formuen var stor eller lille. Men ved Siden heraf indførte man en ny Skat, nemlig Indkomstskatten. Det, man foretog den Gang, var jo faktisk, at man lettede Ejendommene for en Byrde og lagde den over paa Personerne. Man gav altsaa de daværende Ejere en Lettelse, som næste Generation ingen som helst Fornøjelse fik af, men som for dem kun betød, at deres Ejendom blev kalkuleret saa meget højere, og foruden havde de den forøgede Skat. Saaledes gaar det altid, naar man ændrer ved Ejendomsskatter, det være sig opad eller nedad, thi disse har en noget anden Karakter end Personskatter, og derfor bliver Virkningen af en Forandring anderledes. Men det, der skete den Gang, var for øvrigt slet ikke efter mit Partis Standpunkt, thi Venstre vilde have, at Gammelskatten, som den Gang udgjorde 5 Mill. Kr. — ja, det har den for Resten hele Tiden gjort, det er jo en meget gammel Skat —, skulde overføres til Kommunerne. Men saa kom der et politisk Overbud oppe i Landstinget, der i Forbindelse med den stærke Stemning, som Agrarbevægelsen havde skabt her i Landet, bevirkede, at alle gamle Skatter fuldstændig

ophævedes. Saaledes kan Forholdene altsaa udvikle sig og blive stærkere end Politikerne. Det turde maaske ogsaa være en Lære: at man ikke altid skal bygge paa Stemninger, men grundigt overveje og undersøge et Spørgsmaals Betydning og hele Karakter, før man tager Stilling til det. Noget anderledes stillede det sig med den kommunale Beskatning, thi Hartkornsskatten var i høj Grad forældet, til Dels fordi megen ny Jord var kommet ind under Kultur, var blevet afvandet, og paa denne var der intet Hartkorn, saa Besidderne heraf var altsaa fri for at svare den Grundskat, som andre maatte svare — og til Dels paa Grund af den stærke Tilvækst omkring Landsbyer og Landstationer, hvis Grunde derved steg i Pris, hvorfor den Smule Hartkornsskat, der hvilede paa disse Grunde og Haver, overhovedet intet betød, man betalte grumme lidt i fast Skat. Der var efter min Mening derfor god Begrundelse for, at man gik til en Omordning af den kommunale Beskatning og skabte et mere ligeagt Grundlag for denne — og det blev det samme Grundlag, som man havde for Statskatten, nemlig den Værdi, Ejendommen repræsenterede. Men man begik efter min Mening den Fejl, at man beskattede Bygningerne lige saa højt som Jorderne, og jeg føler mig overbevist om, at hvis man havde gennemført denne Skatteordning paa een Gang, vilde Oppositionen imod den have vokset sig saa stærk, at den havde løbet det hele over Ende, thi det har været en Forskydning, der har betydet noget.

Naar man nu taler om Forskydning af Skatten fra By til Land, synes jeg, man i Retfærdighedens Navn maa erkende, at vi i de sidste tyve Aar har haft en Skatteordning, efter hvilken Skatten er blevet forskudt fra Land til By. Og naar man her taler om Byer, saa er det i Virkeligheden kun de smaa Landsbyer og Landstationerne, det drejer sig om, thi Købstæderne er et Omraade for sig. Man maa jo huske paa, at Hartkornsskatten var en ren Jordskat, og da den blev lagt om til Ejendomsskyld, maatte Bygningerne komme til at udgøre en meget væsentlig Del af denne, ja, langt den største Procent; naar det saa drejer sig om smaa Ejendomme, er der selvfølgelig en Grænse for, hvor langt man kan gaa i saa Henseende uden at komme til at gøre Uret. Her er man efter min Mening gaaet for langt, og det erkendte man ogsaa den Gang; man var, da man i 1903 gennemførte den nye Skatteordning, fuldkommen paa det rene med, at den vilde komme til at virke uretfærdigt overfor de